

หนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน

การงานอาชีพ ป.๖ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖

กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ
ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑

- ผู้เรียบเรียง** : นางปฤษฎา แม่ตระกูล
นายศักดิ์ดา พลบัวกล้า
นางสุนิสา สุขวัฒนา
- ผู้ตรวจ** : นางสาวชลิตา วิทย์วงศ์กังวาล
นางสาวบุญเจือ เพ็ชรเกตุ
นายธนสาร รมยะพันธ์
- บรรณาธิการ** : นางสาวอุไร ยาพิมาย
ดร.สุนีย์ วิทย์สัมพันธ์

ผลิตและจัดจำหน่าย

บริษัท ศูนย์หนังสือ เมืองไทย จำกัด
นางสาวปัญญณี วิทย์สัมพันธ์
๑๐๑/๑๔ หมู่บ้านมณีนียา ๓ ซอย ๑๐
ถนนรัตนานิเบศร์ ตำบลไทรมา อำเภอมือง
จังหวัดนนทบุรี ๑๑๐๐๐
โทร. ๐-๒๕๒๔-๖๓๑๖
๐๘-๑๔๔๕-๙๙๖๘
๐๘-๖๓๐๐-๔๑๑๓
โทรสาร ๐-๒๕๔๔-๓๔๒๓
E-mail : editor@muangthai-book.com
Website : www.muangthai-book.com

หนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน

การงานอาชีพ ป.๖ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖

กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ
ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑

- ผู้เรียบเรียง** : นางปฤษฎา แม่ตระกูล
นายศักดิ์ดา พลบัวกล้า
นางสุนิสา สุขวัฒนา
- ผู้ตรวจ** : นางสาวชลิตา วิทย์วงศ์กังวาล
นางสาวบุญเจือ เพ็ชรเกตุ
นายธนสาร รมยะพันธ์
- บรรณาธิการ** : นางสาวอุไร ยาพิมาย
ดร.สุนีย์ วิทย์สัมพันธ์
- พิมพ์ครั้งที่ ๑** : ธันวาคม ๒๕๖๓
- จำนวน** : ๓,๐๐๐ เล่ม
- ผลิตโดย** : บริษัท ศูนย์หนังสือ เมืองไทย จำกัด
นางสาวปัญญณี วิทย์สัมพันธ์
๑๐๑/๑๔ หมู่บ้านมณีนียา ๓ ซอย ๑๐ ถนนรัตนานิเบศร์
ตำบลไทรมา อำเภอมือง จังหวัดนนทบุรี ๑๑๐๐๐
โทร. ๐-๒๕๒๔-๖๓๑๖, ๐๘-๑๔๔๕-๙๙๖๘, ๐๘-๖๓๐๐-๔๑๑๓
โทรสาร ๐-๒๕๔๔-๓๔๒๓
E-mail : editor@muangthai-book.com
Website : www.muangthai-book.com

ISBN :
ราคา : ๖๐ บาท

“หนังสือเล่มนี้เป็นลิขสิทธิ์ของ บริษัท ศูนย์หนังสือ เมืองไทย จำกัด ห้ามทำซ้ำ คัดลอก เลียนแบบ
ทำสำเนาตัดแปลง หรือวิธีการอื่นใดไปเผยแพร่ ไม่ว่าจะเป็นส่วนหนึ่งส่วนใดของหนังสือเล่มนี้
นอกจากจะได้รับการยินยอมเป็นลายลักษณ์อักษรจาก บริษัท ศูนย์หนังสือ เมืองไทย จำกัด”

คำนำ

หนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน การงานอาชีพ ป.๖ เล่มนี้ เรียบเรียงขึ้นสำหรับใช้ประกอบการเรียน การสอน ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ โดยสอดคล้องกับมาตรฐานและตัวชี้วัด ตามหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ เนื้อหาในหนังสือมีทั้งหมด ๖ หน่วยการเรียนรู้ ประกอบด้วย (๑) การดูแลรักษาของใช้ในบ้าน (๒) การจัดเตรียมและประกอบอาหาร (๓) พืชผักและสัตว์เลี้ยงที่สวยงาม (๔) งานช่างและงานประดิษฐ์ (๕) ธุรกิจและการเงิน และ (๖) การประกอบอาชีพ พร้อมทั้งกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อพัฒนากระบวนการคิด เสริมทักษะความรู้ความเข้าใจ และสามารถนำไปใช้ในการดำเนินชีวิต และกระบวนการทำงานได้เป็นอย่างดี

ฝ่ายวิชาการ ศูนย์หนังสือ เมืองไทย และผู้เรียบเรียง หวังเป็นอย่างยิ่งว่า หนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน การงานอาชีพ ป.๖ เล่มนี้ จะเป็นสื่อการเรียนการสอนที่ให้ความรู้ ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีทักษะกระบวนการคิด การแก้ปัญหา การตัดสินใจ ให้เกิดประโยชน์แก่ผู้เรียน ซึ่งตรงตามมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดของกลุ่มสาระ การเรียนรู้การงานอาชีพ ทั้งนี้ หากมีข้อผิดพลาดประการใด ฝ่ายวิชาการ ศูนย์หนังสือ เมืองไทย และผู้เรียบเรียง พร้อมน้อมรับคำติชม และกรุณาแจ้งให้สำนักพิมพ์ทราบ เพื่อดำเนินการปรับปรุงในโอกาสต่อไป

นางปัทมา แผ่นระกูล
นายกศิดา พลบึงกล้า
นางสุณิสา สุขวัฒนา

และ

ฝ่ายวิชาการ ศูนย์หนังสือ เมืองไทย

สารบัญ

หน้า

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ การดูแลรักษาของใช้ในบ้าน ๑

๑. บ้านที่น่าอยู่.....	๒
๒. การดูแลรักษาสมบัติภายในบ้าน.....	๓
๓. การดูแลห้องต่าง ๆ ภายในบ้าน.....	๑๓
๔. แนวทางในการจัดการงานบ้าน.....	๑๖
กิจกรรมหน่วยการเรียนรู้ที่ ๑.....	๑๘

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒ การจัดเตรียมและประกอบอาหาร..... ๒๐

๑. การประกอบอาหาร.....	๒๑
๒. การเลือกวัตถุดิบ.....	๒๒
๓. การเตรียมวัตถุดิบและเครื่องปรุง.....	๒๕
๔. การประกอบอาหาร.....	๒๖
๕. การจัดแต่งอาหาร.....	๒๘
กิจกรรมหน่วยการเรียนรู้ที่ ๒.....	๓๓

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓ พืชผักและสัตว์เลี้ยงที่สวยงาม..... ๓๕

๑. การปลูกพืช.....	๓๖
๒. ไม้ดอกไม้ประดับ.....	๓๖
๓. ผักสวนครัว.....	๔๕
๔. สัตว์เลี้ยงสวยงาม.....	๕๐
กิจกรรมหน่วยการเรียนรู้ที่ ๓.....	๕๕

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๔ งานช่างและงานประดิษฐ์..... ๕๗

๑. งานช่างน่ารู้.....	๕๘
๒. การประกอบและติดตั้งของใช้ในบ้าน.....	๖๒
๓. งานประดิษฐ์.....	๗๒
๔. การประดิษฐ์ของใช้ของตกแต่ง.....	๗๔
กิจกรรมหน่วยการเรียนรู้ที่ ๔.....	๘๑

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๕ ธุรกิจและการเงิน..... ๘๓

๑. งานธุรกิจน่ารู้.....	๘๔
๒. การจัดเก็บเอกสารทางธุรกิจและการเงิน.....	๘๕
๓. การบันทึกรายรับ-รายจ่าย.....	๘๙
กิจกรรมหน่วยการเรียนรู้ที่ ๕.....	๙๒

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๖ การประกอบอาชีพ..... ๙๔

๑. ประเภทและความสำคัญของอาชีพ.....	๙๕
๒. หลักในการเลือกประกอบอาชีพ.....	๑๐๑
๓. คุณธรรมในการประกอบอาชีพ.....	๑๐๔
กิจกรรมหน่วยการเรียนรู้ที่ ๖.....	๑๐๕

บรรณานุกรม..... ๑๐๗

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑

การดูแลรักษาของใช้ในบ้าน

สาระที่ ๑

การดำรงชีวิตและครอบครัว

มาตรฐาน ง ๑.๑

เข้าใจการทำงาน มีความคิดสร้างสรรค์ มีทักษะกระบวนการทำงาน ทักษะการจัดการ ทักษะกระบวนการแก้ปัญหา ทักษะการทำงานร่วมกัน และทักษะการแสวงหาความรู้ มีคุณธรรม และลักษณะนิสัยในการทำงาน มีจิตสำนึกในการใช้พลังงาน ทรัพยากร และสิ่งแวดล้อม เพื่อการดำรงชีวิตและครอบครัว

ตัวชี้วัด

ง ๑.๑ ป.๖/๑ อภิปรายแนวทางในการทำงานและปรับปรุงการทำงานแต่ละขั้นตอน

ง ๑.๑ ป.๖/๒ ใช้ทักษะการจัดการในการทำงาน และมีทักษะการทำงานร่วมกัน

ง ๑.๑ ป.๖/๓ ปฏิบัติตนอย่างมีมารยาทในการทำงานกับครอบครัวและผู้อื่น

ผังสาระการเรียนรู้

สาระการเรียนรู้

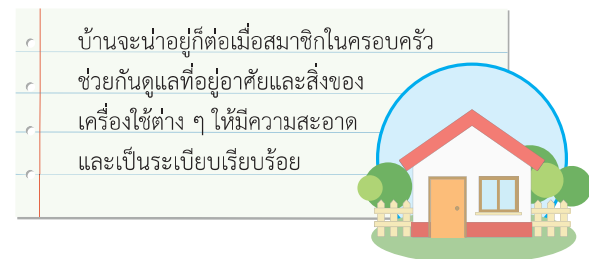
สิ่งของเครื่องใช้ที่อำนวยความสะดวกต่อการทำกิจกรรมต่าง ๆ ภายในบ้าน ไม่ว่าจะเป็น เครื่องเรือน เครื่องใช้ไฟฟ้าต่าง ๆ อุปกรณ์การเกษตร สิ่งเหล่านี้ควรได้รับการดูแลรักษาอย่างถูกต้อง เพื่อประโยชน์ในการใช้สอยที่ยาวนาน และเพื่อเป็นการประหยัดค่าใช้จ่ายในครอบครัว

๑. บ้านที่น่าอยู่

บ้านเป็นที่อยู่อาศัยของมนุษย์ เป็นศูนย์รวมของสมาชิกในครอบครัวเพื่อใช้ชีวิตอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข ให้ความรัก ความอบอุ่น ปลอดภัย ดังนั้น การดูแลสิ่งของเครื่องใช้ หรือสมบัติภายในบ้านจึงเป็นความรับผิดชอบร่วมกัน ทุกคนต้องช่วยกันจัดเก็บ ดูแลและรักษาความสะอาดอย่างสม่ำเสมอ ทั้งในบ้านและนอกบ้าน

การทำให้บ้านให้อยู่อาศัย มีหลักเบื้องต้น ดังนี้

- (๑) หมั่นทำความสะอาด ด้วยการปิดกวาด เช็ดถูเป็นประจำ ไม่ว่าจะเป็นบริเวณบ้าน รั้ว สนาม ทางเดิน เพื่อให้บ้านสะอาด ปราศจากขยะมูลฝอยต่าง ๆ
- (๒) จัดแบ่งพื้นที่ให้เกิดการใช้สอยอย่างเป็นสัดส่วน โดยจัดวางสิ่งของเครื่องใช้ให้เป็นระเบียบและเหมาะสม เพื่ออำนวยความสะดวกต่อการทำกิจกรรมต่าง ๆ
- (๓) จัดหาอุปกรณ์มาตกแต่งตามความเหมาะสม เป็นระเบียบ สวยงาม ไม่เกะกะ เช่น นำผ้ามาม้วนมาติดเพื่อให้ดูสบายตาน่าอยู่อาศัยยิ่งขึ้น
- (๔) มีความปลอดภัย ซึ่งถือเป็นสิ่งสำคัญที่ต้องคำนึงถึง เช่น การเก็บยา เก็บสารเคมีอันตรายให้พ้นจากมือเด็ก การขัดถูพื้นให้ปราศจากตะไคร่น้ำเพราะอาจทำให้ลื่นหรือหกล้ม เป็นต้น

มารยาทในการทำงาน

การทำงานทุกประเภท ไม่ว่าจะเป็นการทำงานกับสมาชิกในครอบครัวหรือผู้อื่น ควรปฏิบัติต่อกันอย่างมีมารยาท ดังนี้

- (๑) มีความรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมาย ไม่เกี่ยงงาน
- (๒) เคารพในสิทธิและหน้าที่ในการทำงานของผู้อื่น
- (๓) กล่าวคำ “ขอบคุณ” ทุกครั้ง เมื่อได้รับการช่วยเหลือจากผู้อื่น
- (๔) กล่าวคำ “ขอโทษ” ทุกครั้ง เมื่อทำผิดพลาดหรือทำให้ผู้อื่นเดือดร้อน
- (๕) ให้ความช่วยเหลือผู้อื่นตามความสามารถของตนเอง
- (๖) รู้จักให้อภัยซึ่งกันและกันเมื่อเกิดความขัดแย้งในการทำงาน
- (๗) รับฟังคำแนะนำและข้อคิดเห็นของผู้อื่นเพื่อนำมาปรับปรุงในการทำงาน

๒. การดูแลรักษาสมบัติภายในบ้าน

สมบัติภายในบ้าน หมายถึง สิ่งของเครื่องใช้ที่อำนวยความสะดวกต่อการทำกิจกรรมต่าง ๆ ภายในบ้าน เช่น เครื่องเรือน เครื่องใช้ไฟฟ้าต่าง ๆ อุปกรณ์การเกษตร เป็นต้น การดูแลรักษาสิ่งของเครื่องใช้ภายในบ้านอย่างถูกต้อง เพื่อประโยชน์ในการใช้สอยที่ยาวนาน และเพื่อเป็นการประหยัดค่าใช้จ่ายในครอบครัว จึงเป็นสิ่งที่ควรปฏิบัติ โดยมีหลักการ ดังนี้

๒.๑ สิ่งของเครื่องใช้ทั่วไปภายในบ้าน ได้แก่

(๑) สิ่งของเครื่องใช้ประเภทไม้ เช่น ชั้นวางหนังสือ ตู้เสื้อผ้า เก้าอี้ การดูแลรักษาสามารถทำได้โดย

- หมั่นทำความสะอาดโดยใช้แปรงปัดฝุ่นหรือผ้านุ่มแห้งเช็ดเบา ๆ หากมีคราบสกปรกให้ใช้ผ้านุ่มชุบน้ำบิดพอหมาด เช็ดทำความสะอาด แล้วใช้ผ้านุ่มแห้งเช็ดตามให้แห้งอีกครั้ง

- ระวังอย่าให้เกิดรอยขีดข่วนต่าง ๆ เนื่องจากรอยขีดข่วนจะเป็นแหล่งสะสมของการเกิดคราบสกปรกต่าง ๆ หากเกิดรอยขีดข่วนบาง ๆ สามารถใช้ผ้าชุบน้ำมันขัดเจาน้ำมาถูออกได้ หรือใช้น้ำยาเคลือบเงามาทาทับริอยขีดข่วนเหล่านั้น
- ระวังสารเคมีอื่น ๆ เช่น ยาทาแผล แอลกอฮอล์ สารเคมีที่เป็นกรดและด่าง เพราะจะทำให้เกิดความเสียหายหรือลดความสวยงามของเนื้อไม้ลง
- ระวังอย่าให้เฟอร์นิเจอร์เปียกหรือสัมผัสกับน้ำหรือความชื้นนาน ๆ เพราะจะทำให้เกิดเชื้อรา เนื้อไม้สึกกร่อนง่าย การใช้งานจะสั้นลง
- หลีกเลี่ยงความร้อน เนื่องจากไม้เป็นเชื้อเพลิงที่ดี จึงไม่ควรติดตั้งเฟอร์นิเจอร์ประเภทไม้ให้อยู่ใกล้บริเวณที่เกิดเปลวไฟได้ง่าย เช่น เตาแก๊ส เป็นต้น

รูปที่ ๑.๑ การทำความสะอาดสิ่งของเครื่องใช้ประเภทไม้

(๒) สิ่งของเครื่องใช้ประเภทหนัง เช่น โซฟา เบาะรถยนต์ การดูแลรักษาสามารถทำได้โดย

- หมั่นทำความสะอาดโดยใช้ผ้าแห้งเนื้อนุ่มหรือไม้ขนไก่ปัดฝุ่นละอองออกให้หมด จากนั้นใช้ผ้าเนื้อนุ่มชุบน้ำสะอาด บิดพอหมาด เช็ดถูให้ทั่ว และเช็ดด้วยผ้าแห้งอีกครั้งให้สะอาด
- หากมีรอยเปื้อนหรือเกิดคราบจาง ๆ ควรใช้น้ำสบู่อ่อน ๆ ผสมกับน้ำ แล้วใช้ผ้าเนื้อนุ่มชุบน้ำดังกล่าว บิดให้หมาด นำไปเช็ดเบา ๆ บริเวณที่เป็นคราบ จากนั้นเช็ดด้วยผ้าชุบน้ำเปล่าที่สะอาดบิดหมาด และนำผ้าแห้งมาเช็ดซ้ำอีกครั้ง

- หากเปียกน้ำหรือเกิดความชื้นให้รีบเช็ดด้วยผ้าแห้ง ไม่ควรปล่อยทิ้งไว้ให้น้ำแห้งเองโดยเด็ดขาด เพราะจะทำให้เกิดคราบและเกิดความเสียหายได้
- หากเฟอร์นิเจอร์มีกลิ่นอับชื้นหรือกลิ่นที่ไม่พึงประสงค์ ควรย้ายไปอยู่ในที่อากาศถ่ายเทสะดวก หรือใช้พัดลมเป่าเพื่อให้กลิ่นเหล่านั้นหายไป

รูปที่ ๑.๒ การทำความสะอาดเครื่องใช้ประเภทหนัง

(๓) สิ่งของเครื่องใช้ประเภทโลหะ การดูแลรักษาสามารถทำได้โดย

- หมั่นทำความสะอาดโดยใช้ผ้าเนื้อนุ่มเช็ดหรือไม้ขนไก่ปิดทำความสะอาด
- ระวังอย่าให้เปียกน้ำ แต่ถ้าหลีกเลี่ยงไม่ได้ให้รีบใช้ผ้าแห้งมาเช็ดทันทีให้แห้งสนิท อย่าปล่อยทิ้งไว้นาน เพราะจะทำให้เกิดสนิมได้
- หลีกเลี่ยงการใช้น้ำยาทำความสะอาดที่มีฤทธิ์กัดกร่อน เพราะอาจทำให้พื้นผิวโลหะเกิดความเสียหายได้
- หากมีคราบสกปรกที่ต้องใช้น้ำทำความสะอาด ให้ใช้ผ้าเนื้อนุ่มชุบน้ำและบิดให้หมาดที่สุด เมื่อเช็ดเสร็จแล้วให้รีบใช้ผ้าแห้งเช็ดซ้ำทันที ควรเช็ดให้แห้งสนิทเพื่อป้องกันการเกิดสนิม
- เฟอร์นิเจอร์ที่ตั้งอยู่กลางแจ้ง ควรเคลือบพื้นผิวเฟอร์นิเจอร์ด้วยน้ำยาป้องกันสนิมจะช่วยป้องกันการเกิดสนิมได้

รูปที่ ๑.๓ เครื่องใช้ประเภทโลหะ
(ที่มา : <https://qrqo.page.link/uTPKA>)

(๔) สิ่งของเครื่องใช้หรือภาชนะประเภทอะลูมิเนียม ส่วนใหญ่จะเกี่ยวกับอุปกรณ์เครื่องครัว การดูแลรักษาสามารถทำได้โดย

- หลังจากใช้งานเสร็จ ควรรอให้ภาชนะเย็นก่อน จึงล้างทำความสะอาด ภาชนะไม่ควรรดน้ำเย็นลงในภาชนะขณะที่ภาชนะยังร้อนอยู่ เพราะจะทำให้อายุการใช้งานสั้นลง
- การล้างทำความสะอาด ควรใช้ผ้าหรือใยขัดที่อ่อนนุ่มชุบน้ำยาล้างจาน ไม่ควรใช้ฝอยขัดสแตนเลสหรือใยขัดที่คมขัดถู เพราะจะเกิดรอยขีดข่วน จากนั้นนำไปคว่ำในที่อากาศถ่ายเทสะดวก เมื่อแห้งแล้วให้นำมาจัดเก็บให้เรียบร้อย

รูปที่ ๑.๔ เครื่องใช้ประเภทอะลูมิเนียม

(๕) สิ่งของเครื่องใช้หรือภาชนะประเภทพลาสติก การดูแลรักษาสามารถทำได้โดย

- ไม่นำไปใส่ของที่ร้อนจัด เพราะอาจทำให้พลาสติกละลายเสียรูปทรงได้ ที่สำคัญคือเป็นอันตรายจากการละลายของสารเคมีที่เคลือบพลาสติก
- การล้างทำความสะอาด ควรใช้น้ำยาล้างจานล้างให้สะอาด แล้วนำไปคว่ำผึ่งในที่อากาศถ่ายเทสะดวก จากนั้นนำไปเก็บให้เรียบร้อย
- หากภาชนะเปื้อนไขมันต่าง ๆ ก่อนนำไปล้างด้วยน้ำยาล้างจาน ควรล้างด้วยน้ำอุ่นหรือถูด้วยเปลือกมะนาว ห้ามใช้ฝอยขัดหม้อที่เป็นโลหะขัด เพราะจะทำให้เป็นรอยขีดข่วน และอายุการใช้งานสั้นลง

รูปที่ ๑.๕ เครื่องใช้ประเภทพลาสติก

✓	หม้อ กะละมัง ตะกร้า ที่ไม่ได้ใช้งานแล้ว
✓	ยังสามารถนำไปเป็นกระถางต้นไม้ได้อีกด้วยนะ

๒.๒ เครื่องใช้ไฟฟ้าภายในบ้าน แต่ละประเภทจะมีวิธีการใช้งานและการดูแลรักษาที่แตกต่างกัน ดังนี้

(๑) พัดลม

- ควรเปิดเฉพาะเวลาที่ต้องการใช้งาน และเลือกความเร็วลมที่เหมาะสมกับสภาพอากาศ
- ปิดสวิตช์และถอดปลั๊กทุกครั้ง หลังการใช้งานเสร็จ
- หากต้องการทำความสะอาด ให้ถอดปลั๊กทุกครั้ง (สำคัญมาก) จากนั้นใช้ผ้าแห้ง หรือผ้าชุบน้ำบิดให้หมาด ๆ นำมาเช็ดให้ทั่วบริเวณ แล้วใช้ผ้าแห้งเช็ดตามอีกครั้ง

รูปที่ ๑.๖ พัดลม

(๒) เตารีด

- ก่อนรีดผ้า ควรเตรียมเสื้อผ้าที่จะรีดให้พร้อม โดยแยกเป็นผ้าบาง ผ้าหนา เพื่อจะได้ปรับใช้อุณหภูมิอย่างเหมาะสม
- ไม่ควรรีดบ่อย แต่ควรรีดครั้งละมาก ๆ ติดต่อกันให้เสร็จ
- ตั้งปุ่มปรับความร้อนให้เหมาะสมกับเนื้อผ้า เช่น ผ้าบางใช้ความร้อนไม่มาก ส่วนผ้าหนาใช้ความร้อนที่ปรับสูงขึ้น
- ไม่ควรพรมน้ำมากเกินไป เพราะทำให้ใช้เวลาในการรีดนาน
- หลังจากถอดปลั๊กแล้ว สามารถรีดเสื้อผ้าบาง ๆ หรือผ้าเช็ดหน้าได้ เป็นการช่วยประหยัดไฟฟ้า

รูปที่ ๑.๗ เตารีด

(๓) เครื่องดูดฝุ่น

- ไม่นำมาใช้ดูดวัตถุขนาดใหญ่ โลหะ ของมีคม เช่น เหรียญ กรวด เศษแก้ว รวมทั้งของเหลวทุกชนิด
- นำฝุ่นในถุงทิ้งทุกครั้งหลังการใช้งานหรือมีฝุ่นและสิ่งสกปรกเกินครึ่งถุง
- ตรวจสอบรอยรั่วของท่อดูดฝุ่น ทุกครั้งก่อนใช้งาน

รูปที่ ๑.๘ เครื่องดูดฝุ่น

(๔) ตู้เย็นหรือตู้แช่

- ตั้งอุณหภูมิให้พอเหมาะกับการใช้งาน
- เก็บเฉพาะอาหารที่จำเป็น และไม่นำอาหารที่มีความร้อนใส่ตู้เย็น
- ปิดประตูตู้เย็นทันทีและปิดให้สนิท หลังจากนำของเข้าและออกเรียบร้อยแล้ว
- หากยางขอบประตูตู้เย็นชำรุด ให้แจ้งผู้ปกครองทราบเพื่อแก้ไข
- หมั่นทำความสะอาดตู้เย็นและ แผงระบายความร้อน
- ควรตั้งตู้เย็นให้ห่างจากแหล่ง ความร้อน และตั้งให้หลังตู้เย็นห่างจากผนัง มากกว่า ๑๕ เซนติเมตร เพื่อระบายความร้อน ไม่เปลืองไฟฟ้า

รูปที่ ๑.๙ ตู้เย็น

(๕) หม้อหุงข้าว

- เลือกใช้หม้อหุงข้าวที่มีขนาด เหมาะสมกับจำนวนสมาชิกในครอบครัว
- ควรตั้งปลั๊กออกเมื่อข้าวสุกแล้ว
- อย่าทำให้กันหม้อใบในบุงเพราะ จะทำให้ข้าวไม่สุก เนื่องจากกันหม้อไม่สัมผัส กับแท่นความร้อน ทำให้หม้อหุงข้าวตัด การทำงานก่อนข้าวสุก
- หมั่นตรวจบริเวณแท่นความร้อน ในหม้อ อย่าให้มีสิ่งสกปรกเกาะ เพราะจะทำให้ ข้าวสุกช้าและเปลืองไฟฟ้า

รูปที่ ๑.๑๐ หม้อหุงข้าว

(๖) กาต้มน้ำ

- ใส่น้ำให้มีปริมาณพอควร
- ปิดฝาให้สนิทขณะต้ม
- ปิดสวิตช์และถอดปลั๊กออกทันทีเมื่อน้ำเดือดแล้ว

รูปที่ ๑.๑๑ กาต้มน้ำ

(๗) เครื่องซักผ้า

- ใส่ผ้าให้พอเหมาะกับการทำงานของเครื่อง
- ใช้น้ำอุณหภูมิปกติในการซักผ้า ส่วนน้ำร้อนให้ใช้เฉพาะกรณีมีรอยเปื้อนไขมันมาก
- หากมีเสื้อผ้าจำนวนน้อยชิ้นควรซักด้วยมือแทน
- หากมีแสงแดดเพียงพอ ไม่ควรใช้เครื่องอบผ้า แต่ให้นำเสื้อผ้าที่ซักเสร็จแล้วมาตากแดดหรือผึ่งลมแทน

รูปที่ ๑.๑๒ เครื่องซักผ้า

(๘) เตาอบไฟฟ้า

- เตรียมเครื่องปรุงในการประกอบอาหารให้พร้อมก่อนใช้เตา
- ใช้ภาชนะกันแบนและเป็นโลหะ จะทำให้ได้รับความร้อนจากเตาได้ดี
- ในการหุงต้มอาหารควรใส่น้ำให้พอตรงกับปริมาณอาหาร
- ระหว่างอบอาหารควรปิดภาชนะให้สนิท และไม่เปิดเตาอบบ่อย ๆ
- ถอดปลั๊กทันทีเมื่อใช้งานเสร็จเรียบร้อยแล้ว

รูปที่ ๑.๑๓ เตาอบไฟฟ้า

ข้อควรรู้ในการใช้ไฟฟ้าอย่างประหยัด

- ★ ปิดไฟทุกครั้งหลังใช้งานเสร็จเรียบร้อยแล้ว
- ★ เลือกใช้เครื่องใช้ไฟฟ้าที่มีฉลากประหยัดไฟ ตามที่ กฟผ. กำหนด

๒.๓ เครื่องมือการเกษตร การดูแลรักษา สามารถทำได้โดย

(๑) เครื่องมือที่เป็นพลาสติก ให้ทำความสะอาดเครื่องมือทุกครั้งหลังจากใช้งานเสร็จแล้ว จากนั้นคว่ำให้แห้งในที่ร่ม มีอากาศถ่ายเท

(๒) เครื่องมือที่เป็นโลหะ เช่น มีด จอบ เสียม กรรไกร หลังจากทำความสะอาดแล้วเช็ดให้แห้ง และใช้น้ำมันทาบริเวณที่เป็นโลหะเพื่อป้องกันการเกิดสนิม

(๓) เครื่องมือที่มีคมต่าง ๆ เมื่อใช้ไประยะหนึ่งความคมจะลดลง จึงควรลับให้คมอยู่เสมอ เช่น มีด กรรไกร ให้ลับกับหินลับมีด ส่วนจอบ พลั่ว เสียม ให้ลับโดยใช้ตะไบถูตรงส่วนคม แล้วทาน้ำมันเพื่อป้องกันสนิม

(๔) จัดเก็บเครื่องมือเครื่องใช้อย่างเป็นระเบียบ ถ้าเป็นของมีคม เช่น จอบ พลั่ว ควรหั่นด้านคมเข้าข้างใน เพราะอาจเกิดอันตรายได้

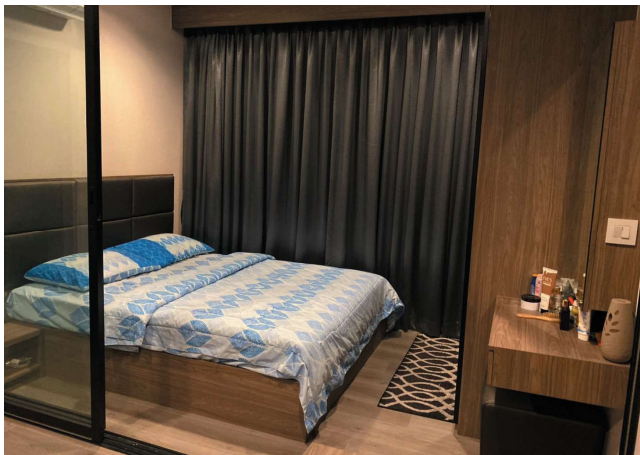
รูปที่ ๑.๑๔ การจัดเก็บเครื่องมือการเกษตร
(ที่มา : <https://qrqo.page.link/8SPCF>)

๓. การดูแลห้องต่าง ๆ ภายในบ้าน

การจัดแบ่งพื้นที่ใช้สอยภายในบ้าน โดยส่วนใหญ่จะคำนึงถึงการใช้งานในพื้นที่นั้น ๆ เป็นหลัก เพื่อให้เกิดประโยชน์ในการใช้สอยอย่างเต็มที่ ซึ่งแต่ละห้องจะมีวิธีดูแลรักษาความสะอาดตามลักษณะของการใช้งาน ดังนี้

๓.๑ ห้องนอน เป็นห้องที่ใช้สำหรับพักผ่อน ใช้ทำกิจกรรมส่วนตัวของแต่ละคน การดูแลรักษาควรปฏิบัติ ดังนี้

- (๑) หลังตื่นนอนทุกครั้งให้พับผ้าห่มและจัดเก็บที่นอนให้เรียบร้อย
- (๒) ทำความสะอาดพื้นห้อง เพดาน และผนัง อย่างสม่ำเสมอ
- (๓) จัดวางสิ่งของเครื่องใช้อย่างเป็นระเบียบ และหมั่นทำความสะอาด
- (๔) ควบน้ำผ้าห่ม ปลอกหมอน ผ้าปูที่นอน ไปซักทำความสะอาด อย่างน้อยเดือนละ ๑-๒ ครั้ง หรือตามความเหมาะสม

รูปที่ ๑.๑๕ ห้องนอน

๓.๒ ห้องครัว เป็นห้องสำหรับประกอบอาหาร จัดเก็บเครื่องครัว เครื่องปรุงรส และภาชนะสำหรับใส่อาหาร การดูแลรักษาควรปฏิบัติ ดังนี้

- (๑) ทำความสะอาดอุปกรณ์เครื่องมือต่าง ๆ ทุกครั้งหลังการประกอบอาหาร
- (๒) เมื่อรับประทานอาหารเสร็จแล้วให้ล้างภาชนะให้เรียบร้อย
- (๓) ทำความสะอาดด้วยการกวาดและถูพื้นห้องครัวทุกวัน
- (๔) ทำความสะอาดผนังและเพดานห้องครัว อย่างน้อยสัปดาห์ละ ๑ ครั้ง

รูปที่ ๑.๑๖ ห้องครัว

(ที่มา : <https://qr.go.page.link/2AoiC>)

๓.๓ ห้องรับแขกหรือห้องนั่งเล่น เป็นห้องสำหรับต้อนรับแขกผู้มาเยี่ยมบ้าน หรือใช้ทำกิจกรรมร่วมกันภายในครอบครัว เช่น ดูหนัง ฟังเพลง อ่านหนังสือ การดูแลรักษาควรปฏิบัติ ดังนี้

- (๑) หมั่นทำความสะอาดพื้นห้อง ผนัง เพดาน รวมถึงเครื่องเรือนและสิ่งของเครื่องใช้ต่าง ๆ อย่างสม่ำเสมอ
- (๒) จัดวางสิ่งของให้เหมาะสม เป็นระเบียบ ไม่วางเกะกะกีดขวางทางเดิน
- (๓) จัดหาภาพหรือแจกันดอกไม้มาประดับ เพื่อสร้างบรรยากาศที่ดีภายในห้อง

รูปที่ ๑.๑๗ ห้องรับแขก

๓.๔ ห้องน้ำ เป็นห้องที่ใช้ชำระล้างร่างกาย ขับถ่ายของเสีย จึงต้องดูแลรักษาความสะอาดบ่อย ๆ เพื่อไม่ให้เป็นที่สะสมของเชื้อโรคและส่งผลกระทบต่อสุขอนามัยของสมาชิกในครอบครัว การดูแลรักษาควรปฏิบัติ ดังนี้

- (๑) หมั่นทำความสะอาดฝานั่ง พื้นห้องน้ำ โดยใช้น้ำยาล้างห้องน้ำราดให้ทั่ว จากนั้นใช้แปรงขัด และล้างออกด้วยน้ำสะอาด
- (๒) หมั่นทำความสะอาดเครื่องสุขภัณฑ์ เช่น อ่างล้างมือ โถส้วม โดยใช้น้ำยาล้างห้องน้ำราดให้ทั่ว จากนั้นใช้แปรงขัด และล้างออกด้วยน้ำสะอาด
- (๓) จัดวางสิ่งของในห้องน้ำอย่างเป็นระเบียบ เพื่อการหยิบใช้งานได้สะดวก
- (๔) หากมีพื้นที่ว่าง อาจนำต้นไม้ขนาดเล็กมาประดับตกแต่ง เพื่อความสวยงาม

รูปที่ ๑.๑๘ ห้องน้ำ

๔. แนวทางในการจัดการงานบ้าน

การทำงานที่ประสบความสำเร็จจะต้องมีกระบวนการและการจัดการที่ดี เพื่อให้งานบรรลุตามเป้าหมายที่วางไว้

การวางแผนการทำงานบ้าน คือ การกำหนดแนวทางในการปฏิบัติงานไว้ล่วงหน้าว่ามีขั้นตอนอะไรบ้าง ซึ่งจะช่วยให้ทำงานสะดวก รวดเร็ว เสร็จตามเวลาที่กำหนด

ตัวอย่าง ทำความสะอาดห้องนอน

๑. สำรวจและวิเคราะห์งาน

เป้าหมาย	=	เพื่อให้ห้องนอนสะอาด ปราศจากเชื้อโรค และน่าอยู่
กำหนดการทำงาน	=	สัปดาห์ละ ๑-๒ ครั้ง
ผู้รับผิดชอบ	=	ตัวเอง
ระยะเวลา	=	๑ ชั่วโมง
วัสดุอุปกรณ์ที่ใช้	=	ไม้กวาดหยากไย่ ไม้ขนไก่ ไม้กวาดดอกหญ้า ไม้ถูพื้น ถังน้ำ ที่ตักผง ผ้าสำหรับเช็ดสิ่งของเครื่องใช้